

Türk Veterinerlik ve Hayvancılık Dergisi, Yıl 1999, Cilt 23, Sayı 3, Sayfa 235-242 yayınlanmış olan “*Karbon tetraklorür ile tavşanlarda deneysel olarak oluşturulan akut ve kronik intoksikasyonun karaciğerin histolojik yapısına, bazı hematolojik değerlere ve elektrokardiyogram üzerine etkileri*” başlıklı araştırma makalesindeki bazı hususların aşağıda belirtilmesinde yarar görmüştür.

1. Bulgular bölümü, sayfa 237, satır 5: Dejenerasyon bölgelerinde hepatositlerin irili ufaklı vakuollerle dolu olduğu ve bu hücrelerin çoğunda karyoreksiz şekillendiği saptandı” ifadesi kullanılmıştır. Oysa çekirdekte karyoreksiz ile birlikte artık nekroz başlamaktadır. Bu nedenle buradaki bulguların nekrobiyoz ya da nekroz olarak tanımlanması uygun olurdu. Yine Şekil 1-C, vakuoler dejenerasyondan daha çok yağ dejenerasyonunu ifade etmektedir, Karaciğerde sıkça rastlanan yağ dejenerasyonları ile vakuoler dejenerasyonun kesin ayırtedilebilmesi için, mutlaka özel yağ boyasının yapılması gerekirdi (General Veterinary Pathology, Thomson, R.G., W.B. Company, p. 21, 1978). Ancak metotta böyle bir boyamaya rastlanmamıştır.
2. Bulgular bölümü, sayfa 238, sol sütun, satır 6: “V. sentralis’lerin çevresinde kontrol gruplarına göre belirgin bağdoku artışının olduğu saptandı” ifadesi kullanılmıştır. Oysa sirozda bağdoku artışı v. sentralis’lerin çevresinden değil portal üçgenden başlar. Diğer yandan bu bölgedeki her bağdoku artışı da siroz olarak tanımlanamaz. Çünkü bu bulguya kronik hepatitlerde de sıklıkla rastlanmaktadır (Pathology of Domestic Animals.” K.V.F. Jupp, P.C Kennedy., C.R., Palmer (Editors). 4th Edit. pp. 348-349. Academic Press. 1993; Veterinary Pathology, Jones, Hunt, R.D., King N.W., Williams-Wilkins, pp. 1098-1099, 1996). Nitekim Şekil 1-D’de verilen resim de sirozu yansıtmamaktadır.
3. Şekil 1-A ile Şekil 1-D’deki resimlerde büyütme oranları ikisi de x 80 olarak verilmesine rağmen farklı büyütmede oldukları dikkati çekmiştir. Şekil 1-C’nin büyütmesi ise x8xx yazılmıştır.
4. Bulgular bölümü, Sayfa 238, Satır 12: Sirotik bir karaciğerde görülen iki çekirdekli hepatositler, rejenerasyonu tanımlamak için yeterli değildir. Bunun için v. sentralis’leri bulunmayan pseudolobları görmek gerekirdi. Kontrol gruplarında da iki çekirdekli hepatositleri görmek mümkündür. Çünkü böyle hücrelere normal karaciğer dokusunda da rastlanmaktadır (Applied Veterinary Histology, Banks, W. Mosby Year Book, p 364, 1992)

Sonuç olarak; yayınlanan deneysel çalışmada, bulguların tanımlanmasında, patolojik terimlerin kullanılmasında belirgin çelişkiler dikkati çekmiştir. Mikroskopik bulgular, gereği gibi değerlendirilmemiş ve terimler yerli yerinde kullanılmamıştır. Böylesi bir değerlendirme, araştırmacılar gibi hakemlerin de patolog olmadığını akla getirmektedir. Bu tip çalışmaların, Türk Veterinerlik ve Hayvancılık Dergisi gibi uluslararası değerli bir dergimizin kalitesini de etkileyebileceği göz ardı edilmemelidir.

Prof. Dr. Nursal METİN

Adnan Menderes Üniversitesi
Veteriner Fakültesi
Patoloji Anabilim Dalı Başkanı